

אנטוני גאודי אי קורנט (25 יוני, 1852 – 10 יוני, 1926)
Antoni Gaudí i Cornet (25 de junio 1852 10 de junio 1926)

אפיק ושות'. עורכי דין ונוטריון
AFIK & CO. ATTORNEYS AND NOTARY

גיליון 180: 10 יוני, 2015

אפיק ושות'

הגיליון המקצועי הדו שבועי של אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון

החשמונאים 103, ת.ד. 20144 תל אביב- יפו 6120101, טלפון 03-609.3.609 פקס 03-609.5.609

תוכן עניינים

Afik & Co. commemora la obra del gran arquitecto catalán y español Antoni Gaudí i Cornet (25.6.1852 – 10.6.1926).
אפיק ושות' מציינת את יום פטירתו של אנטוני גאודי אי קורנט (25 יוני, 1852 - 10 יוני, 1926), אדריכל ספרדי קטלאני
Afik & Co. commemorates Antoni Gaudí i Cornet (25 June 1852 – 10 June 1926), a Spanish Catalan architect

1. מאמר: התמודדות במכרזים בישראל

מאמר שני בנושא הכללים הייחודיים לתחום דיני המכרזים בישראל מאת עו"ד יאיר אלוני ממשרד אפיק ושות'.
An article on Israeli specific tenders rules written by Yair Aloni, Adv. of Afik & Co.

2. הצטרפות חבר חדש לארגון ה Euro American Lawyers Group

На ежегодном заседании Евро Американ Лойерс Групп (www.ealg.com) - ассоциации независимых юридических фирм, в которой Афик & Ко представляет Израиль, в ее состав был принят новый член: российская фирма ГРАД. Таким образом, наш офис теперь может предоставить полные юридические и налоговые услуги для наших клиентов в России, а также в остальных 25 странах, в которых EALG имеет офисы.

באסיפה השנתית של רשת משרדי עורכי הדין העצמאיים ה Euro American Lawyers Group (www.ealg.com), אשר משרד אפיק ושות' הינו חבר הרשת בישראל, קיבלה הרשת לארגון חבר חדש: הפירמה GRAD מרוסיה. כך, משרדנו יכול כיום לספק שירותים מלאים ללקוחותינו גם במדינה זו, כמו גם ב- 25 המדינות האחרות בהם פרוסה הרשת.

In the annual meeting of the Euro American Lawyers Group (www.ealg.com) net of associated independent law firms, of which Afik & Co. is the Israeli member, the net has accepted a new member: the Russian Attorney Firm GRAD. Thus, our office can now supply full tax and legal services to our clients in this jurisdiction as well as in other 25 EALG jurisdictions.

3. עדכוני תאגידיים, הגבלים עסקיים וניירות ערך:

א. בעל מניות לא יורשה להסתתר מאחורי מסך ההתאגדות במקרים של הטעייה ומרמה.

שלום י-ם: בעלי מניות יחובו אישית בחובות החברה במקרי הטעייה ומרמה, בייחוד כשפעלו תוך עירבוב נכסים עם החברה.

ב. דירקטוריון לא ייהנה מהגנת כלל שיקול הדעת העסקי כשלא קיים הליך קבלת החלטות מסודר

כלכלי ת"א: גם בעל מניות שרכש מניות לאחר האירועים עשוי להגיש תביעה נגזרת; נטל ההוכחה להפרכת חובות הדירקטורים על התובע; דירקטוריון רשאי לקבל החלטה בהתבסס על מידע חסר.

4. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה:

א. מקבל שיק עליו חתום אדם שאינו מוסר השיק נדרש לוודא שלא זויף על ידי פניה לבעל השיק

שלום ראשל"צ: שיק שחתימה עליו נעשתה ללא הרשאה אינו תקף; המקבל שיק שאינו של מוסר השיק נדרש לוודא תקינותו.

ב. מעסיק רשאי להעניק תנאים שונים לעובדים דומים ממניעים כלכליים וארגוניים

עבודה ת"א: מעסיק שלא אישר לימודים בעבור אחד העובדים ואישר במקביל לעובדים אחרים לא ייחשב כמי שהיפלה לרעה לפי חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, כל עוד לא הוכח כי המעשה נעשה בשל אפליה ממניעים פסולים המופיעים בחוק ומשיקולים זרים.

5. עדכוני מקרקעין:

הצעה לרכישת דירה, שהינה מעין "זכרון דברים", עשויה להיחשב כהסכם מחייב

מחוזי מרכז: "הצעה לרכישת דירה" חתומה מול קבלן תחייב אם יש בה הסכמה לפרטים המהותיים לעסקה.

רשימת התפוצה של משרד אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון, מופצת אחת לשבועיים לקהל של כ 4,400 איש וכוללת פרסומים מקצועיים תמציתיים בנושאים משפטיים המעניינים את הקהילה העסקית והינם בתחומים בהם עוסק המשרד. להסרה מהתפוצה או הצטרפות יש לשלוח מייל לכתובת newsletter@afiklaw.com ובכותרת לכתוב "אנא הסירו/צרפו אותי לרשימת התפוצה". ניתן להעביר עדכון זה לכל אדם ובלבד שיועבר בשלמות וללא כל שינוי. אין האמור בעדכון יעוץ משפטי ובכל נושא מומלץ לפנות למשרדנו על מנת שהעובדות תיבחנה היטב בטרם תתקבל החלטה כלשהי.

למאגר פרסומים קודמים: <http://www.afiklaw.com>

מאמר שני בנושא התמודדות במכרזים בישראל והכללים שכל שחקן בתחום המכרזים בישראל נדרש להכיר לאור הרגולציה הייחודית בתחום.

A second article about participation in tenders in Israel and the specific rules that any player in the field of tenders should recognize.

את המאמר בשפה האנגלית והעברית ניתן למצוא בקישור:

The article may be found in the following link:

<http://www.afiklaw.com/files/articles/a180.pdf>

המאמר הוא מאת עו"ד יאיר אלוני, עורך דין במשרד אפיק ושות', העוסק בין היתר בדיני מכרזים ומשפט מסחרי.

The article is by attorney Yair Aloni, of the law office of Afik & Co., Attorneys and Notary whose main practice areas are Tenders law and commercial law.

2. הצטרפות חברים חדשים לארגון Euro American Lawyers Group

На ежегодном заседании Евро Американ Лойерс Груп (www.ealg.com) - ассоциации независимых юридических фирм, в которой Афик & Ко представляет Израиль, в ее состав был принят новый член: российская фирма ГРАД. Таким образом, наш офис теперь может предоставить полные юридические и налоговые услуги для наших клиентов в России, а также в остальных 25 странах, в которых EALG имеет офисы. прилагается профиль фирмы.

EALG объединяет офисы по всему миру с 1985 года. Она является старейшей международной организацией в мире. В 2011 году Группа выбрала Afik & Co. в качестве Израильского члена.

Группа в настоящее время имеет офисы в Австрия, Чешская Республика, Китай / Гонконг, Кипр, Дания, Доминиканская Республика, Англия, Финляндия, Франция, Германия, Греция, Венгрия, Ирландия, Израиль, Люксембург, Нидерланды, Норвегия, Мексика, Португалия, Шотландия, Испания, Швеция, Швейцария, Турция и Соединенные Штаты Америки.

באסיפה השנתית של רשת משרדי עורכי הדין העצמאיים ה Euro American Lawyers Group (www.ealg.com), אשר התקיימה בסוף מאי, 2015, בפראג, צ'כיה, התקבל לארגון חבר חדש: הפירמה GRAD מרוסיה. כך, משרדנו יכול כיום לספק שירותים מלאים ללקוחותינו גם במדינה זו, כמו גם במדינות האחרות בהם פרוסה הרשת. מצורף פרופיל הפירמה.

ארגון Euro-American Lawyers Group מאחד מאז 1985 משרדי עורכי דין מרחבי העולם והינו מארגוני עורכי הדין הבינלאומיים הוותיקים בעולם. חברי הארגון נפגשים פעמיים בשנה ומספקים במשותף שירות ללקוחות בעניינים בינלאומיים. בשנת 2011 בחר הארגון את משרד אפיק ושות' כחבר במעמד מלא בארגון.

בארגון חברים כיום משרדים בין היתר במדינות: אוסטרליה, אירלנד, אנגליה, ארה"ב, גרמניה, דנמרק, הולנד, הונגריה, הונג קונג/סין, הרפובליקה הדומיניקנית, יוון, ישראל, לוקסמבורג, מקסיקו, נורבגיה, ספרד, סקוטלנד, פורטוגל, פינלנד, צ'כיה, צרפת, קפריסין, שוודיה, שווייץ ותורכיה.

In the annual meeting of the Euro American Lawyers Group (www.ealg.com) net of independent law firms, of which Afik & Co. is the Israeli member, that took place at the end of May, 2015, in Prague, Czech Republic, a new member was accepted: the Russian firm GRAD. Thus, our office can now supply full legal and tax services to our clients in this jurisdiction, as well as in the other jurisdictions in which the net has offices. Attached is the firm profile.

Afik & Co. is a member of the Euro-American Lawyers Group, an association of independent law firms founded in 1985 with offices worldwide. In 2011 the Group chose Afik & Co. as its Israeli member.

The Group currently has offices in Austria, Czech Republic, China / Hong Kong, Cyprus, Denmark, Dominican Republic, England, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Israel, Luxembourg, The Netherlands, Norway, Mexico, Portugal, Scotland, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey and the United States of America.

4. תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך

א. בעל מניות לא יורשה להסתתר מאחורי מסך ההתאגדות במקרים של הטעייה ומרמה
[תא"מ (י-ם) 24273-07-13 יוסף נתשה נ' אוטו עבדו בע"מ ואח', 16.04.2015, בית משפט השלום בירושלים, כב' הרשמת הבכירה מאיה אב-גנים ויינשטיין]

צדדים לעסקה דרשו להרים מסך ולחייב אישית בעליה של חברה משפחתית, אשר לא מסרו פרטים מהותיים בנוגע לעסקת רכש בה הייתה מעורבת החברה. בית המשפט קבע כי מטרתו של מסך ההתאגדות אשר מפריד בין החברה מבעליה, נועד לאפשר לחברה ניהול עסקים כדין ובתום לב. מסך ההתאגדות לא נועד כדי להוות מעין כסות לפעילות לא נאותה של החברה כלפי המתקשרים עמה. מסך ההתאגדות לא יורם כדבר שבשגרה אלא רק בהתקיימותן של נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת. כמו למשל, הטעייה או מרמה מצד בעל המניות או נושא המשרה בחברה. הואיל ובמקרה דנן הוכח שבעלי המניות הסתירו פרטים מהותיים לעסקה ופעלו תוך ערבוּב נכסים אישיים לבין נכסי החברה, נפסק כי יש להרים מסך ולחייב אישית את בעלי החברה.

ב. דירקטוריון לא ייהנה מהגנת כלל שיקול הדעת העסקי כשלא קיים הליך קבלת החלטות מסודר
[תנ"ג 13663-03-14 מוזס ואח' נ' הבא ואח', 03.06.2015, המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו, כב' השופטת רות רונן]

בעל מניות בחברה ציבורית הגיש תביעה נגזרת בה ביקש לתבוע בשם החברה את הדירקטורים שלה בטענה לפיה נגרם לחבה נזק של כ-4 מיליון דולר בשל הפרת הדירקטורים את חובת הזהירות שלהם כלפי החברה, כאשר נמנעו מלממש נכסים ששועבדו לטובת החברה לצורך פירעון הלוואות שלא שולמו לחברה במועד. בית המשפט אישר את התביעה כתביעה נגזרת

בית המשפט חזר על ההלכה, כי לשם אישור תביעה נגזרת נדרש כי קיימת עילת תביעה לחברה העשויה לתרום להגדלת ערך החברה, התביעה וניהולה הן לטובת החברה והתובע אינו פועל בחוסר תום-לב. גם אדם שרכש מניות לאחר האירועים עשוי להיחשב כתם לב הרשאי לתבוע.

כשתביעה נגזרת מתבקשת להיות מוגשת נגד כל הדירקטורים (גם אם בעילות שונות) הרי שהם נגועים בעניין אישי לגבי החלטת החברה לתבוע אותם ולכן לא נדרשת תחילה פניה לחברה.

בית המשפט הוסיף שהוא מפעיל את כלל שיקול הדעת העסקי על פיו בית-המשפט אינו ממיר את שיקול-דעתו בזה של ההנהלה ואינו מתערב בשיקוליה אף אם הוא אינו מסכים להם. הנטל להוכיח כי אין מקום להחיל את כלל שיקול-הדעת העסקי מוטל על התובע שעליו להוכיח כי בקבלת החלטת הדירקטורים לא נהגו בתום-לב; או שהם היו במצב של ניגוד עניינים; או שהם לא קבלו החלטה מיודעת. אם התובע מוכיח זאת, הנטל עובר לדירקטורים הנתבעים להוכיח שפעלו כדין.

אחד המקרים בהם לא יוחל כלל שיקול הדעת העסקי הוא כשהדירקטורים לא קיבלו הליך קבלת החלטות מסודר, כאשר מעבר לדרישה לקיומה של החלטה פוזיטיבית, החלטה צריכה להיות לאחר דיון שנסמך על תהליך מסודר של קבלת החלטה, ובהתבסס על מידע מספיק שעמד לנגד עיני הדירקטורים, לרבות היועצות עם יועץ משפטי ויועצים אחרים, כשנדרש. דירקטורים רשאים לקבל החלטה בהתבסס על מידע

חסר אך גם החלטה זו צריכה להיות במודע.

5. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה

ב. מקבל שיק עליו חתום אדם שאינו מוסר השיק נדרש לוודא שלא זויף על ידי פניה לבעל השיק
[תא"מ 326-01-12 מרומ נ' קדוש הרוש, 20.05.2015, בית משפט השלום בראשון לציון, כב' השופטת ד"ר איריס סורוקר]

אדם נתן לאחיו הרשאה לפעול בחשבונו וכשנתבע בגין שלושה שיקים שהוחזרו על ידי הבנק בהעדר כיסוי מספיק טען כי השיקים נגנבו ממנו וחתימתו זויפה.

בית המשפט הבהיר, שאין אדם חב בגין שטר אם לא חתם עליו ובמקרה שהחתימה זויפה או נחתמה שלא בהרשאה – אין השטר תקף. עם זאת, שטר לא חייבים להיות חתומים על ידי האדם עצמו ומספיק שאחר חתם בהרשאתו או על פיה או בחותמת שהוטבעה על השטר בידי עצמו או בהרשאתו. מי שצריך להוכיח שהחתימה תקינה היא התובע על פי השטר ולא מי שנתן את השיק.

במקרה זה התובע לא הוכיח שהשיקים נחתמו בהרשאה ונקבע שהעובדה ששיקים ניתנו בעבר באופן דומה וכובדו אינה ראייה מספקת להרשאה במקרה זה.

בנוסף קבע בית המשפט שאוחז שטר חייב לפעול בתום לב ובמקרה הזה ידע התובע שמי שמסר לו את השיקים הוא חסר בטחונות ולא מסוגל לתת שיקים של עצמו ולמרות זאת לא התקשר למי שהשיקים הם שלו כדי לוודא תקינותם.

ב. מעסיק רשאי להעניק תנאים שונים לעובדים דומים ממניעים כלכליים וארגוניים

[סעש (ת"א) 10136-08-13 ולדימיר ספסקי נ' כל ליפט בע"מ, 20.05.2015, בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב-יפו, כב' השופטת ד"ר אריאלה גילצר-כץ]

עובד הגיש תביעה נגד מעסיקו בין היתר, בגין הפרת חוק שוויון הזדמנויות בעבודה בכך שלטענתו לא אפשרו לו לצאת ללימודים, בעוד שלעובדים אחרים הדבר התאפשר. בית המשפט קבע, זכותו של מעסיק ליתן תנאי העסקה שונים לעובדים דומים, כל עוד הבחנה זו מתבצעת משיקולים שאינם זרים כמו מניעים כלכליים טהורים או סיבות רלוונטיות הקשורות לארגון בו מועסק העובד ולאוינטרסים שלו בשינוי תנאי העסקה של מי מבין העובדים. כך, כל עוד לנגד עיניו של המעסיק עומדים שיקולים כלכליים וארגוניים, זכותו של המעסיק שלא לאשר לימודים בעבור אחד העובדים ולאשר במקביל לעובדים אחרים. במקרה דנן, נקבע כי בפועל אין בהחלטת המעסיקה משום אפליה, כל עוד לא הוכח כי המעשה נעשה בשל אפליה ממניעים שונים המופיעים בחוק ומשיקולים זרים.

6. עדכוני מקרקעין

הצעה לרכישת דירה, שהינה מעין "זכרון דברים", עשויה להיחשב כהסכם מחייב
[עא (מרכז) 47446-06-14 אליהו מזר נ' גאון - חברה לבנין והשקעות בע"מ, 26.05.2015, בית משפט מחוזי מרכז-לוד, כב' סגן הנשיא, השופט אילן ש' שילה]

אדם אשר ביקש לרכוש דירה מקבלן, שילם מקדמה וחתם יחד עם הקבלן על הצעה מפורטת לרכישת הדירה. מאוחר יותר הרוכש התבקש על ידי הקבלן לחתום על הסכם מפורט הכולל תנאים פחות טובים (לרוכש) מאשר אלו שפורטו בהצעת הרכישה. הרוכש סירב והקבלן מכר את הדירה לרוכש אחר בטענה כי ההצעה לא השתכללה לכדי חוזה מחייב.

בית המשפט חזר על ההלכות הידועות וקבע, כדי שניתן יהיה להסיק מן המסמך שנכרת חוזה, נדרשים להתקיים שני יסודות מצטברים ברגע הכריתה: האחד, עליו ללמד כי הצדדים גמרו בדעתם להתקשר בחוזה מחייב; והשני, על ההסכמה להיות מסוימת די צרכה. כמו כן, נקבע כי "הסכם מוקדם" או "זיכרון דברים", אשר מטבע הדברים מפורט פחות מהסכם הפורמאלי הסופי, עשוי להיחשב כמחייב כל עוד הושגה בו הסכמה בנוגע לפרטים שהצדדים ראו בהם מהותיים לעסקה.

במקרה דנן, הצעת הרכישה נחזתה כהסכם לרכישת הדירה ולמצער כהסכם או זיכרון דברים המחייב להתקשר בחוזה לרכישת הדירה. כך למשל, בהצעה נעשה שימוש במונחים כגון "המוכרת" ו"הקונים". הצעת הרכישה כללה גם זיהוי של הדירה, הן בחלקה ובגוש הן בכתובת, מספר החדרים, הקומה והכיוונים ואף היה בה פירוט של כל התשלומים ומועדי התשלום. התשלום הראשון אף שולם כ"מקדמה" על חשבון מחיר הדירה. לאור כך, בית המשפט חייב את הקבלן בתשלום פיצויים לרוכש.

כל שחקן בתחום המכרזים בישראל נדרש להכיר את הרגולציה הייחודית בתחום, הדורשת אימוץ דקדקני של כללי משחק באשר אי הקפדה על הכללים עשויה לגרום לפסילת ההצעה במכרז. בהמשך למאמר שפורסם בגיליון 179 ננסה להבהיר במאמר זה מספר מושגים מהותיים נוספים.

פורמליסטיקה - ההנחיות "הטכניות" בדבר אופן הגשת ההצעה הן חלק מהותי ביותר בהגשת הצעה למכרז. יש לשים לב, למשל, למועד האחרון להגשת הצעות, מספר עותקים נדרש, החתימות הדרושות (במכרזים רבים נדרש לחתום על כל דף), מי נדרש לחתום על מסמכי המכרז וכיוצ"ב. פגם "טכני" בהצעה עלול להיחשב בנסיבות מסוימות כפגם מהותי ולהביא לפסילת ההצעה על הסף. למעלה מכך, אופן הגשת ההצעה משמש מעין כרטיס ביקור של המציע ומעיד על רצינותו בביצוע הפרויקט המוצע. במכרזים רבים התרשמות אישית מהמציע היא חלק מהשיקולים לבחירת הזוכה.

בחירת תנאי ההתקשרות - לאחר שנבחנה יכולת העמידה בתנאי הסף, חשוב שמציע יבחן היטב את הסכם ההתקשרות וההוראות המקצועיות שצורפו למכרז. לאחר הכרזה על זכיה יידרש הזוכה לחתום על הסכם בנוסח אשר צורף למכרז ומסמך הוראות המקצועיות יחייב אותו לכל דבר ועניין. לכן, חשוב לשים לב מראש ל"מוקשים" בתנאי ההתקשרות אשר עשויים לעתים להפוך את ההתקשרות במכרז לפחות כלכלית. למשל, מנגנוני הפרה, היקף הזכות לחילוט ערבות הביצוע, דרישות מקצועיות בלתי סבירות או שיש בהם כדי להשפיע על עלויות ההצעה ונושאים נוספים. לכן, חשוב ביותר שעורך דין המתמחה בתחום החוזי בו עוסק המכרז יבחן לעומקו את הסכם ההתקשרות ויעיר את הערותיו.

מפגש מציעים ושלב הבירורים - בטרם הגשת ההצעה במכרז קיימת אפשרות לרוב לפנות לעורך המכרז ולשכנע אותו בדבר אי סבירות או סתירות הקיימות במכרז. לעיתים רבות, נערך מפגש ובו מתכנסים המציעים יחד עם נציג מפרסם המכרז לצורך מתן הסברים על המכרז ואופיו ואף לצורך סיור במקום העבודות או השירותים נשוא המכרז. במקרים רבים ההשתתפות במפגש המציעים היא חובה ואי השתתפות מונעת האפשרות להגיש הצעה. במידה וקיימת הוראה בלתי סבירה בתנאי המכרז חשוב להעלות סוגיה זו בטרם הגשת ההצעות ולדרוש לשנותה. הימנעות מהעלאת טענה כלשהי במועד עשויה להתפרש כהסכמה לתנאים אלה ולרוב יהיה המציע מנוע מלהעלות כל טענה ביחס להוראות אלה לאחר הגשת ההצעה.

תקינות הליכי המכרז - מהלכי ועדת המכרזים חשובים, ככל גוף מינהלי, בפני ביקורת שיפוטית. על ועדת המכרזים חובות ציבוריות כדוגמת החובה להפעיל שיקול דעת ראוי, קבלת החלטות בסבירות ועוד. חובות אלה קיימות החל מניסוח מסמכי המכרז וכלה בהליך בחירת הזוכה. לכן, חשוב לגלות ערנות לא רק עם היוודע על תוצאות המכרז, אלא כבר בשלב פרסום תנאי המכרז. גם כאן, אי העלאת טענות במועד עלולה להוות ויתור וחשוב להיות מלווה בעורך דין העוסק בתחום לצורך בחינת תקינות הליך המכרז כבר מהשלבים הראשונים.

¹ עו"ד יאיר אלוני הינו עורך דין במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) ועיקר התמקדותו בתחום המכרזים, המשפט המינהלי וליטיגציה. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.

Participation in Tenders - Second Article / Yair Aloni²

Any player in the field of tenders in Israel need recognize the unique regulatory field requiring the meticulousness following of certain play rules, as any deviation from which may cause the disqualification of a tender offer. Following the article published in our publication number 179 we will try below to clarify some additional substantial issues.

Formalities - The "technical" instructions of as to the manner in which a bid is to be filed are a substantial part of the tender. One need, for example, pay special notice to the deadlines, number of copies required, signatures required (in many tenders each page of the bid must be signed), who is required to sign the bid and the like. "Technical" defect in the bid may be deemed material in certain circumstances and disqualify the bid. Moreover, the manner in which a bid is filed is a type of "business card" of the bidder and is an indicative of the seriousness to carrying out the proposed project. In many tenders personal impression is one of the criteria in choosing the winning bid.

Examining the terms of the contract - Once the ability to participate is reviewed a bidder should thoroughly review the contract and professional terms of engagement attached to the tender. Once the winner is declared such winner will be required to execute the agreement attached to the tender documents and the professional terms of engagements will be binding on it. Therefore, it is vital to trace all the "landmines" in the terms of engagements that may later on turn the engagement less attractive. E.g. events of default, ability to forfeiture of the performance guarantee, unreasonable professional requirements or such that may influence the pricing of the bid, and others. Thus, it is vital that an attorney specializing in the contractual field of the specific tender will thoroughly review the contract and comment thereupon.

Bidders Meeting and Inquiries - Many tenders allow bidders to officially raise issues of non-reasonableness of terms or inconsistencies within the tender. Often a meeting is held with all bidders in order to provide clarifications as to the tender and its nature and even a tour of the pertinent project site. In many cases participation in the bidders meeting is obligatory and one cannot submit a bid without participating therein. If an unreasonable provision exists in the tender it is vital to raise such issue before submitting the bid and demand its replacement. Refraining from timely raising a claim may be deemed consent to the terms of the tender and the bidder would most likely not be allowed to raise any such claims after submission of the bid.

Tender Procedures – The tenders committee procedures are subject, as any administrative body, to judicial review. The tenders committee has administrative duties such as exercise its judgment appropriately, reasonable decision-making and more. These obligations exist as of the early stage of drafting of the tender documents and through the process of selection of the winner. Therefore, it is important to be perceptive of the procedure not only upon learning of the results of the tender but as of the early stage of publication of the tender. Here too time is of the essence and late raising of claims may be deemed a waiver and it is important to be escorted by an attorney who specializes in the field in order to be able to review the due proceedings as of the early stages of the tender.

---

² Yair Aloni is a senior associate in the law firm of Afik & Co., Attorneys and Notaries (www.afiklaw.com) and his practice centers on commercial law and litigation, IP, tenders and public law. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis.

ABOUT GRAD FIRM

GRAD Firm was founded in 2006 in the form of Attorneys Association. For the past years we have transformed into the Firm that unites the specialists in various areas of law and financial advisers. Our performance indicator is the statistics: more than 100 successful projects, more than 1000 disputes settled in our clients' favour.

To maintain high level of quality GRAD-team has elaborated the unique mechanism of service quality control and client-attorney relations. Our quality management system was certified in 2011 according to ISO 9001:2008. Subject to compliance with the Federal Law GRAD has insured the risk of professional liability in JSC «RSTK» Insurance Company to the sum of 100,000,000 rubles.

In 2013 we have separated the Audit Company GRAD to provide legal consulting on accounting and financial advisory services.

GRAD is aimed at productive cooperation both with Russian Federation regions and foreign countries.

PARTNERS

Alexander Orlov
e: ao@gradfirm.ru
t: +7 495 229 4092
m: +7 985 7662718

Maria Agranovskaya
e: ma@gradfirm.ru
maria@agranovskaya.com
t: +7 495 229 4092
m: +7 903 969 6211

Sergey Kolotov
e: sk@gradfirm.ru
t: +7 495 229 4092
m: +7 926 376
2534

Sergey Rybakov
e: sr@gradfirm.ru
t: +7 495 229 4092
m: +7 925 504 9498

MAIN PRACTICE AREAS

Corporate practice

- Total legal advice on corporate law issues including defense of shareholder's rights, regulation of company's executive body, shares' assignment etc.;
- Consulting in establishing joint ventures, funds and unions;
- Legal support in establishing new business: preparing and drafting of necessary documents, advice on tax issues, corporate compliance questions
- Due diligence;
- Mergers & Acquisitions;
- Securities issues and transactions, private equity transactions, agreements between shareholders, securities trust management;
- Creation and operation of international holding companies; registering branch offices and subsidiaries including USA, Europe and tax heaven territories; bank account opening in different countries;
- Legal support in negotiations and drafting commerce contracts;
- Corporate finance, tax advisory of companies.

Commercial Law

- Preparing and drafting of various contracts, contracts due diligence, analysis of contractual position, preparing of memorandum of agreement;
- Advice on various commercial operations including import, export, logistics, delivery etc.;
- Support in management of distribution networks;
- Customs and currency matters advice;
- Legal opinion on loans facilities, risk management (warranty clause, bonds).

Litigation&Arbitration

- Total legal support and client's representation in all instances in commercial arbitration on the territory of the Russian Federation including international arbitration, litigation proceedings. Risk estimation and estimation of perspectives, strategy elaboration, preparing of legal opinions, evidence gathering, filing petitions, complaints, pleadings, motions, requests etc;
- Pre-trial dispute resolution;
- Support during enforcement proceedings;

- Legal and expert opinions on various issues: corporate compliance, contractual disputes, IP disputes, tax disputes, insurance conflicts, conflicts with legal authorities, real estate disputes etc.;
- Drafting and preparing of settlement agreements.

Tax&Audit

- Tax planning and optimization for Russia and cross-border structures;
- Tax support in various areas: retail, oil&gas, transport, telecommunications, media & technology etc.;
- Tax Due diligence of transactions;
- Representing of Client's interests in conflicts with tax legal authorities, during tax inspections etc.;

Labour&Employment

- Preparing and drafting of full set of documents for employment relations with employees;
- Representing of client's in labour conflicts;
- Employment issues including international personnel transfers; corporate, tax and labour Law compliance during transfer;
- Advice on employee's invention issues;

Intellectual Property

- Elaborating and drafting of license agreements, franchising agreements, IP assignment contracts;
- Legal advice on intellectual property protection including Unfair Competition protection;
- Consulting on trademarks registration, patent licensing and protection;
- Administrative and court appealing of government's decisions on IP issues;
- IP protection through the world.

Real Estate

- Legal support in various transactions with real estate: sale and acquisition, lease and sub- lease etc.;
- Real estate due diligence including inquiries, defending any legal challenges that may arise (encumbrance and legal title defect);
- Complex real estate development and planning (including office buildings, tourism and recreation centers);
- Real estate privatization;
- Support in registration of legal title to real estate objects.

OUR CLIENTS

Retail and wholesale:

- Camelot
- Teorema Officewear
- Oriflame
- F5 Jeans
- Profi-Sport
- Familia
- Business CAR
- LensMaster
- Helicon
- Dress-code

Camelot, President Vlasov E.V.

“We would like to thank GRAD team for legal support of the company. Attorneys have recommended themselves as competent partners who can solve problems and set tasks effectively”.

Profi-Sport,

President Pugachev A.M.

“We have highly appreciated the professional qualities, responsibility and reliability of GRAD team”.

Services and Industry:

- Gazprom gaznadzor
- Globex Bank
- Famatech
- AUMA
- Strateg
- Polair
- Poliplast
- Orion
- Business Forms Group
- BIO

Gazprom gaznadzor, Director General Medvedev V.N.

“We appreciate GRAD for high quality consulting of the company in 2013. Cooperation with GRAD was productive”.

Strateg, Director General Makarov U.G.

“Our company is grateful to GRAD for full legal support of our business. Attorneys have shown themselves as professionals, who fulfill their obligations in a high quality manner and in time”.

Building and real estate:

- Barkli Corporation
- Incentra
- Paralell
- Transrada

GRAD attorneys have either provided legal support in the following **projects**:

- Moscow-City office center, North Tower.
- Airport Sheremetyevo, airport Hotilovo, Vnukovo
- Trade center Metropolis.

EXPERT ACTIVITIES & ASSOCIATIONS

In 2013 the attorneys of GRAD were included into the list of experts in preparing legal opinion for Russian Business Ombudsman.

GRAD has concluded the cooperation agreement with Community «Business against corruption» about the legal analysis of corporate raiding.

GRAD is accredited as an independent expert in the course of Russian Federation Justice Ministry activity against corruption.

To ensure conformity to universal quality standards for services provision GRAD participates in such non-commercial organizations as:

The International Bar Association (IBA)

The World Jurist Association (WJA)

Union of Lawyers of Russia

Business Russia

Finnish-Russian Chamber of Commerce

SCIENTIFIC WORK AND PUBLICATIONS

GRAD team attorneys and lawyers actively take part in scientific work:

Sergey Makarov
attorney

- since 2001 is the professor of the leading Russian law university – Moscow State University of Law by Kutafin.
- teaches at advanced training courses provided by Federal Chamber of Lawyers of Moscow area region.

Roman Romanov
attorney

- since 2014 is the teacher at College Universitaire Francais de Moscow (the Department of Moscow State Lomonosov University).

Sergey Kolotov
tax advisor

- since 2011 is the teacher at Moscow State Forest University.

During years of operations GRAD attorneys and lawyers have published over 200 publications and comments in over 50 mass media, including:

PUBLIC MASS MEDIA:

Money Journal, newspaper Vedomosti, Annex Real Property, Business Walls, General Director Journal, Business Journal, To the Manager Table Journal, Global Security Journal etc.

Коммерсантъ ДЕНЬГИ

БИЗНЕС
журнал ONLINE

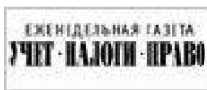
MASS MEDIA IN REAL PROPERTY AND CONSTRUCTION:

White Business Journal, World & Home. Elite Real Property Journal, World & Home. Business Journal, Real Property Salon Journal, Building Life Journal, RWAY Bulletin

MASS MEDIA IN TAXATION AND ACCOUNTING:

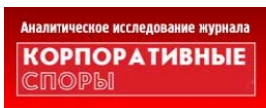
Newspaper Accounting. Taxes. Law, Tax Disputes: theory and practice Journal, Financial newspaper, Moscow Accountant Journal, Chief Accountant Journal, Information and analytical newspaper Taxes, Accounting in Construction Journal, Chief Accountant Sputnik, Calculation Journal, News in accounting and reports Journal, Accountant Seminar Journal, Your tax lawyer Journal, Company Check-up Journal, Housing and Utilities Journal.

LEGAL MASS MEDIA: Lawyer Newspaper, Corporate Disputes Journal, Construction legal Issues Journal, College Journal, Legal World Journal, Labor Disputes Journal, Company Lawyer Journal, Consultant Journal, FBK Journal

GRAD attorneys and lawyers are the authors of books on business actual issues orientated purely on principals' requests and are needed for practical implementation:

A.A. Orlov, S.S. Petrachkov. Particularities of Corporate Disputes in Limited Liability Companies. – Moscow: PH Arbitration Practice, 2009.

A.A. Orlov. War for Market Shares: competition fights without rules. – Moscow: EKSMO, 2008.

A.A. Orlov. Audio book. War for Market Shares: competition fights without rules. – Moscow: CDCOM, 2008.

L. Maltseva, A. Orlov, S. Rybakov. Organizing Own Business. – Moscow: EKSMO, 2008.

D.A. Schirskiy. Protection of Consumer Rights. 2nd Edition – Moscow: EKSMO, 2008.

D.A. Schirskiy. How to Defend Own Rights in a Court – Moscow: EKSMO, 2007.

A.A. Orlov, S.A. Rybakov. Business Purchase and Sale. Russian Practice – Moscow: Vershina, 2006.

M.V. Firsova, A.A. Orlov, S.A. Rybakov. Commercial Real Property: Privatization and Defense – Moscow: Vershina, 2006.

S.A. Rybakov, N.A. Orlova. Special Economic Zones in Russia. Tax Benefits and Advantages – Moscow: Vershina, 2006.

D.A. Schirskiy. Consumer and its Rights. Practical Guide with Application Samples. – Moscow: EKSMO, 2005.

N.A. Orlova. Tax Check-Ups: how taxpayer may defends its rights – Moscow: Rossiyskaya Gazeta Library, № 11, 2004.

N.A. Orlova. Labor Relations in Work Collective. Practical Aspects – Moscow: Rossiyskaya Gazeta Library, № 7, 2003.

CONTACT INFORMATION

The detailed information about our services, values, publications, clients and partners you can find at:

www.gradfirm.ru

If you have some questions, do not hesitate to call us: 8 (495) 229-40-92.

Also you can e-mail us: mail@gradfirm.ru

Address: Russia, Moscow, Vozdvizhenka street, 7/6, building 1.